Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ ՋԵՄԱՐԱՆ

ԼՐԱՍԻՐ, ԴԻՇԵՐՕՐԻԿ ԵՒ ՅԵՐԿՆԱՑ

ԼԻՊԷ (ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ)

20772

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ, ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆ ԿՐԹԱՐԱՆ ԵՒ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1923 Ի Ն

Հիմնադիր-Տնօրէն

ԳԷՈՐԳ ՄԵՍՐՈՊ

ՅԱՅՏԱԳԻՐ ԵՒ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

1924—1925

373
Մ-64

ՏՊԱԳՐ. Յ. Մ. ՍԷԹԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ
1924

2 010

ՅԱՅՏԱԳԻՐ

եւ

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԻ

02

373
Մ-64

ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ ՁԵՄԱՐԱՆ

ԵՐԿՍԵՌ, ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՅԵՐԿԵԱՑ

Փիլիպէ, ուլ, Փիրիլ - Նեֆտարիէֆ թիւ 5

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ
ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆ, ՈՒՈՒՄՆԱՐԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1922 ԻՆ

Հիմնադիր-Տնօրէն

ԳԷՈՐԳ ՄԵՍՐՈՊ

ՅԱՅՏԱԳԻՐ ԵՒ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ
1924—1925

9591

ՏՊԱԳՐ. Յ. Մ. ՍԷՔԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ
1924

27704-Կ.3

Յ. Մ. ՍԷԹԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ
ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՉԱՔՄԱՔՃԸԼԱՐ,
Nº 36

(2660)
47
ՊԵՏ. ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ՀՍՀՀ ԱՐՁ. ՎԱՐՉԱԿՈՏԵՐ
ՀԱՍՌ Արմ.ССР
Ա. Մ. Ա. ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ
10510-57

ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ
ՃԵՄԱՐԱՆ
ԵՐԿՍԵՌ, ԴԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՅԵՐԵԿԵԱՅ

ՃԵՄԱՐԱՆԻ ՆՊԱՏԱԿԸ

Ամէն հայու սրտի բաղձանքն ու ըմբռնած ճըշմարտութիւնն է թէ արտասահմանի Հայութիւնը պէտք է մնայ հայ, բառին գեղեցիկ իմաստովը: Ցեղին գոյութեան պահպանումը անհրաժեշտ կը դարձնէ գուրգուրանք մեր ցրուած, վայրավատին ժողովուրդի բեկորներուն վրայ: Յայտնի իրողութիւն է որ հայրենի սահմաններէն հեռու տարտղնած այս հայութիւնը ամէնէն աւելի ենթակայ է ծուլումի եւ կորուստի: Ուրեմն աւելի ճիգ ու աշխատանք անհրաժեշտ է այդ մեծ վտանգին դիմագրաւելու համար:

Օտար երկրի մէջ ուր քաղաքակրթութիւնը աւելի ներոյժ, կրթական սիսթէմները աւելի խնամուած, տրնտեսական կեանքն ու պայքարը աւելի զօրեղ են, հայ մնալու համար շատ աւելի անհրաժեշտ է ձեռքի տակ ունենալ հնարաւոր բոլոր միջոցները:

Արտասահմանի մէջ՝ հայը, իր ինքնութիւնը չկորսընցնելու համար, հարկ է որ սերտ կապերով զօդուած ըլլայ մայր Հայրենիքին, ամուր կառչի իր հայրենի աւանդութիւններուն, սովորութիւններուն ու բարքերուն: Հայ լեզուն ու կրօնքը, հայ գրականութիւնն ու պատմութիւնը, հին յիշատակները, փառքերն ու պարտութիւններու յոյզը իսկ ժառանգութիւնն են զոր ունին չորս հովերուն ցրուած Հայերը, եւ այդ ժառանգու-

թեան պահպանումով միայն պիտի կրնան յաւերժացընել իրենց հայեցի նկարագիրը:

Այդ ժառանգութիւնը, հայ ոգին ու նկարագիրը, ո՛ւր աւելի կարելի է անաղարտ պահպանել ու աւանդել յաջորդ սերունդներուն, քան Հայ Դպրոցին մէջ: Իսկ հայ դպրոցներուն մէջ, ցեղային նկարագրի տեսակէտով, ամէնէն աւելի միջնակարգ վարժարանն է որ կոչուած է տեւական ու բարերար դեր կատարելու:

Այսուհանդերձ Հայը արտասահմանի մէջ ստիպուած է որոշ չափով յարմարիլ միջավայրին, կարենալ ապրելու համար իբրեւ մարդ: Հետեւաբար Հայ Դպրոցը օտար հողի վրայ, պարտաւոր է հայ ոգիի ու նկարագրի հետ տալ հայ տղուն նաեւ կեանքի պայքարին մէջ յաջողելու ընդունակութիւնն ու միջոցները:

Ահա մեր վարժարանի գոյութեան ծնունդ տուող ազդակները եւ նպատակը:

Ուրեմն Ձեմարանը հաստատելով մեր նպատակը եղած է

ա) Պատրաստել իսկական Հայեր, ուսած կրօնական-բարոյական դաստիարակութեամբ, որ կարենան պահպանել հայ ընտանեկան հետաւանդ պարկեշտութիւնը, կրօնասիրութիւնը, առաքինութիւնները: Ջանալ որ դառնան անոնք կատարեալ անհատներ, մաքուր եւ ուղիղ կենցաղի տէր:

բ) Մշակել ու զարգացնել անոնց դիրքը, տալով անհրաժեշտ ծանօթութիւններու պաշարը կեանքի պայքարին մէջ յաջողելու համար:

գ) Պահպանել ու զօրացնել անոնց առողջութիւնը, մարմնական առողջ դաստիարակութեամբ:

ՈՒՍՄԱՆՑ ԾՐԱԳԻՐ

Ձեմարանս ունի ուսումնական չորս շրջան.

Ա. Մանկապարտէզ:

Բ. Նախակրթարան:

Գ. Կրթարան:

Դ. Ուսումնարան:

Ա. ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ

(2 տարի)

Զորսէն վեց տարեկան մանուկներ կ'ընդունուին Ձեմարանի մանկապարտէզը, ուր երկու տարուան շրջանի մը մէջ պիտի զարգացուին անոնց բոլոր ընդունակութիւնները վերջին մանկավարժական մեթոտներով: Հոն խաղալիկներու, խաղերու, երգերու, ձեռական աշխատանքներու միջոցաւ պիտի աշխատուի զարգացնել տղոց մէջ բնական կարողութիւնները, զարգացնել անոնց զգայարանքները, եւ մղել զանոնք ինքնաշխատութեան:

Բ. ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆ

(4 տարի)

Այս չորս տարուան (7—11 տարեկան) շրջանին նպատակն է շարունակել մանկապարտէզի սկսուած գործը, զարգացնել տղուն զգայարանները, վարժեցնել զայն դիտելու եւ արտայայտելու: Այս շրջանին՝ հիմը կը դրուի իր մայրենի լեզուին:

Նախակրթութիւնը հիմը կազմելով ապագայ կրթական շրջաններուն, մասնաւոր հոգածութեան առարկայ է տղոց այս շրջանը, ուր կը հիմնաւորուին

քարոյական, իմացական եւ ֆիզիքական դաստիարակութիւնները:

Նախակրթարանի մէջ կ'աւանդուին.

Կրօնագիտութիւն եւ բարոյագիտութիւն:

Հայերէն լեզու, վայելչախօսութիւն, ընթերցանութիւն, բառագիտութիւն, ուղղագրութիւն, շարադրութիւն:

Պուլկարերէն, երկրորդ տարիէն սկսեալ, ընթերցանութիւն, գիր, բառագիտութիւն, ուղղագրութիւն, պուլկար հայրենագիտութիւն, պուլկար պատմութիւն:

Ֆրանսերէն, երրորդ տարիէն սկսեալ, գիր, ընթերցանութիւն, ուղղագրութիւն, քերականական պարզ *ծանօթութիւններ:*

Ազգ. պատմութիւն, *հայկական աւանդավէպեր, ազգ. եւ օտար դէմքեր, աւանդական պատմութիւն սկիզբէն մինչեւ մեր օրերը:*

Հայրենագիտութիւն, աշխարհագիտութիւն, *շրջապատը, հայ գաղութները,—Հայաստանի աշխարհագրութիւնը,—էջմիածին եւ հայ եկեղեցին, հայ կաթոլիկներ եւ հայ բողոքականներ, Հայաստանի Հանրապետութիւնը եւ իր քաղաքացիական օրէնքները.*

Թուաբանութիւն եւ գործնական երկրաչափութիւն:

Իրազեկութիւն, *բնական պատմութեան իրագիտութեան տարրական ծանօթութիւններ:*

Գծագրութիւն, գեղագրութիւն:

Երգ, երաժշտութիւն:

Ձեռագործ, ձեռային աշխատանք:

Շուէյական մարզանք:

Գ. ԿՐԹԱՐԱՆ

(3 տարի)

Կրթարանի երեք տարուայ շրջանին կ'աւանդուին հետեւեալ ուսումները.

Կրօնք. *Համառօտ պատմ. հայ եկեղեցւոյ, հայ եկեղեցիի հաւատալիքներն ու կազմակերպութիւնները, —հայ միւս եկեղեցիները.— եկեղեցւոյ ա. երեք տիեզերական ժողովները, քրիստոնէական միւս եկեղեցիները, համառօտ ծանօթութիւններ:*

Հայ լեզու *աշխարհաբար եւ գրաբար, հայ գրականութեան պատմութենէն ծանօթութիւններ:*

Պուլկարերէն լեզու, *Պուլկար Պատմութիւն եւ Աշխարհագրութիւն, Պուլկար Գրականութենէն ծանօթութիւններ:*

Ֆրանսերէն լեզու:

Ազգային պատմութիւն, *երկիրը, Ուրարտուցիները. —Հայերը եւ Մարերը, Պարսիկները.— Տիրիթ—Մեծն Խոսրով եւ Տրդատ.—հայ դիցաբանութիւն.— հայ ընկերութեան կազմը. - Գողթան երգեր.— Քրիստոնէութեան գրի գիւտը, պատմական դէպքեր մինչեւ մեր օրերը —հայ գաղութները եւ իրենց պատմութիւնը:*

Ընդհ. պատմութիւն, *Արեւելեան ազգեր, Յունաստան, Հռոմ, միջին դարեր, նոր եւ արդի ժամանակներ: Սլաւ ցեղը.—Պուլկար ժողովուրդը, ծագումը եւ զարգացումը:*

Աշխարհագրութիւն, *հինգ աշխարհներ, բնական, քաղաքական, տնտեսական:*

Ուսողութիւն, երկրաչափութիւն, երկրաչափական գծագիտութիւն:

Դիտութիւն, *բնական պատմութիւն, մարդակազ-*

մութիւն, երկրաբանութիւն (ծանօթութիւններ) Տարրաբանութիւն, բնագիտութիւն:

Գծագրութիւն, նկարչութիւն, գեղագրութիւն:

Երգ, ձայնագրութիւն, գործնական երաժշտութիւն (կամաւոր): Մարզանք, շուէտական մարմնամարզ:

Դ. ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ

(5 տարի)

Կրթարանի ընթացաւարտները միայն կրնան մտնել ուսումնարանք կարգերը, ուր պիտի աւանդուին միջնակարգ կրթութեան ուսումներուն հետ հայ ազգաբանութեան պատմութիւն, հայ ճշգական եւ դիւանագիտական պատմութիւն, կրօնքերու պատմութիւն եւլն.:

ԴՊՐՈՑԻՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ

1:—Վարժարանը կը բացուի ամէն տարի սեպտ. մէկին յաջորդող բշ. օրը եւ կը փակուի Յունիսի մէջ:

2:—Մուտքի քննութիւնները տեղի կ'ունենան սեպտ. մէկի յաջորդող առաջին եշ. եւ ուր. օրերը:

3.—Կանոնաւոր դասախօսութիւնք կ'սկսին սեպտեմբեր 1-10ին:

4.—Բացի կրթ. նախարարութեան որոշած ու պարտադրած օրերէն, վարժարանը կը փակուի

Դեկտեմբեր 25էն Յունվար 7,

Բարեկենդանի նախորդ դշ. օրէն մեծ պահոց Դշ. օրը,

Ծաղկազարդէն մինչեւ Զատիկ Գ. օրը,

Եւ հայ ազգային մեծ տօներուն:

5.—Գիշերօթիկներու համար վարժարանը կ'ունենայ ամսական արձակուրդ 3—5 օր, եթէ հնարաւորութիւն ունին իրենց ծնողաց կամ պաշտպանին մօտ երթալու:

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

1.—Գիշերօթիկ աշակերտները կը վճարեն, ուսման, սնունդի եւ բնակութեան համար՝

	Ամսական
Նախակրթարանի մէջ	*1400 լէվա*
Կրթարանի »	*1500 »*

2.—Յերեկօթիկները կը վճարեն ուսման համար

Մանկապարտէզի եւ նախակրթարանի մէջ	*150 լէվա*
Կրթարանի մէջ	*200 »*

3.—Կես-գիշերօթիկները (demi-pension) *ուսման, սնունդի համար կը վճարեն՝*

Մանկապարտէզի եւ նախակրթարանի մէջ	*550 լէվա*
Կրթարանի մէջ	*600 »*

4.—Մուտքի համար մասնաւոր գումար մը կը գանձուի իւրաքանչիւր աշակերտէ՝

Յերեկօթիկներէ	*100 լէվա*
Գիշերօթիկներէ	*200 »*

5.—Վճարումները պէտք է ըլլան կանխիկ երեք մասնավճարով. ա) Սեպտ. 1-10ին, բ) Յունվար 8-10, գ) Մայիս 1-5: Կանխիկ չվճարող աշակերտներ դասերուն չեն կրնար մասնակցիլ:

Կարգապահութեան եւ արդուկի համար գիշերօթիկները պարտին վճարել նաեւ տարեկան 100 լէվա:

7.—Դասագիրքերու, դպրոցական եւ այլ պիտոյքներու, հիւանդութեանց պարագային՝ բժիշկի, դեղերու եւ մասնաւոր սնունդի վերաբերեալ ծախքերը կը պատկանին ծնողաց:

8.—Անգլիերէն, գերմաներէն եւ ուրիշ մասնաւոր դասեր առնողները պիտի վճարեն առանձինն:

9.—Գործիական երաժշտութեան, դաշնակի, ջութակի, մատոլինի եւ ուրիշ մասնաւոր դասեր առնողները պարտին վճարել տարեկան 1500 լէվա, 3 վճարումով:

10.—Իւրաքանչիւր տարեշրջանի վերջերը, մինչեւ Յունիս 30, ծնողք պարտին յաջորդ տարեշրջանի համար կանխաւ արձանագրել իրենց որդւոց անունները, ցորեկեաներուն համար 200, գիշերօթիկներու համար 500 լէվայի կանխավճար մը ընելով, որ կը հաշուի Սեպտեմբերի սկիզբը տեղի ունենալիք մասնավճարին:

11.—Կանխավճարը եւս չորուիր եթէ աշակերտ մը արձանագրուելէ ետք չյաճախէ վարժարան Նոր շրջանին:

12.—Թերահաշիւ վճարում, ինչպէս նաեւ հիւանդութեան կամ ուրիշ ոեւէ պատճառով տեղի ունեցած բացակայութեանց համար թոշակէ զեղչ չընդունուիր: Նոյնպէս զեղչ չընդունուիր եթէ վարժարանը հարկեցուցիչ պատճառով մը, օրինակ՝ համաճարակի մը առթիւ, առժամապէս փակուի:

13.—Եթէ գիշերօթիկ աշակերտ մը ուզէ Ծննդեան, Բարեկենդանի կամ Զատկի վագանսները անցնել վարժարանին մէջ, պարտի 700 լէվա վճարել իւրաքանչիւր արձակուրդի համար:

14.—Ո եւ է աշակերտ երբ տարեշրջանի որոշուած օրէն ուշ մտնէ վարժարան, պարտաւոր է վճարել ամբողջ սակը, զեղչ չի կրնար պահանջել:

15.—Ամէն գիշերօթիկ պարտաւոր է ունենալ Ֆիլիպէի մէջ. պաշտպան մը, կամ ծնողքը, որուն հարկ եղած ժամանակ կարենայ դիմել Տնօրէնութիւնը:

16.—Նորեկ աշակերտները պարտին ներկայանալ ծնողած կամ պաշտպանին հետ եւ ներկայացնել ծննդեան եւ պատուաստի վկայական:

17.—Ծնողք մը կամ պաշտպան մը որ իր զաւակը կը յանձնէ վարժարան իբրեւ աշակերտ, ընդունած կը համարուի ներկայ Յայտագիր-կանոնագիրին բոլոր պայմանները:

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿՆԵՐՈՒ ԽՆԱՄՔԸ

Վարժարանս ջանք չի խնայեր որպէս զի գիշերօթիկ աշակերտները վայելեն ընտանեկան խնամք եւ հանգստութիւն: Մասնաւոր հոգածութեան առարկայ կ'ըլլայ աշակերտներու առողջութիւնը, հոգ կը տարուի անոնց բարեկրթութեան եւ կենցաղագիտութեան, տալով միանգամայն բաւարար, առատ ու լաւ սնունդ:

Մասնաւոր մնայուն ներքին ուսուցիչ մը կը հսկէ գիշերօթիկներու ընտանեկան կեանքին վրայ, կ'առաջնորդէ զանոնք սերտողութիւններու միջոցին, կ'ընկերանայ անոնց պտոյտներուատեն եւլն.:

Գիշերօթիկ ամէն աշակերտ եւ աշակերտուհի առտնին գործերու մէջ բաժին մը կ'ունենայ մասնաւոր անձի մը հսկողութեան ներքեւ, եւ իրենց գործերուն տեսակը ամէն ամիս փոխուելով՝ առտնին գործերու զանազան ճիւղերուն գործնականապէս կը ծանօթանան:

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿՆԵՐՈՒ ՊԻՏՈՅՔՆԵՐԸ

Գիշերօթիկները իրենց հետ բերելու են.

1 երկաթ մահճակալ 80×180 սանթ. մեծութեամբ:

1 անկողին նոյն մեծութեամբ:

2 բարձ:

2 վերմակ եւ 4 սաւան վերմակի, օղակով:

4 սաւան անկողնի:
4 բարձի երես:
3 երեսի, 3 սեղանի անձեռոց:
1 ծածկոց անկողնի (պաթանիէ):
3 ծեռք զգեստ ներմակեղէն, բաղնիքի անհրաժեշտ վարշամակ (փէշտիմալ):
2 գիշերնոց:
8 զոյգ գուլպայ:
2 տուզին թաշկինակ:
1 հողաթափ:

Բոլոր ներմակեղէնները պէտք է թուագրեալ կամ նշանատառով որոշուած ըլլան:

Տեսնել նաեւ կարգապահական կանոններու 14 յօդուածը:

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ

Վարժարանը ունենալով իր մնայուն բժիշկը, տարին երեք անգամ պարտաւորիչ բժշկական քննութեան կ'ենթարկէ աշակերտները. ա) տարեմուտին, բ) Ծնունդի վագանէն յետոյ վերամուտին, գ) տարեվերջին: Իսկ եթէ հարկեցուցիչ պատճառները ըլլան, օրինակ քաղաքին մէջ տարածուած ո եւ է տարափոխիկ հիւանդութիւն, մասնաւոր քննութիւն կը կատարուի:

Ցերեկեայ եւ գիշերօթիկ ո եւ է աշակերտի հիւանդութեան պարագային՝ վարժարանի բժիշկին կողմէ առաջին այցելութիւնը կը տրուի ձրի:

ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒ ՏԱՐԱԶԸ

Ամէն աշակերտի համար պարտաւորիչ է ճեմարանի յատուկ տարազը, որ կը բաղկանայ աղջկանց համար հետեւեալներէն.

1. Գոգնոց համազոյն եւ համաձեւ (սեւ սաթինէ):

2. Մարմնամարզի համար ներմակ կտաւէ բաճկոնակ մը (միտի-պլաուզ) եւ սեւ սաթինէ վարտիք մը (պլումոր):

3. Համազգեստ մը ձմեռուան համար լազուարթ գոյնով բաղկացած մէկ կիսազգեստէ (jupon), մէկ բաճկոնակէ (blouse) եւ մէկ բաճկոնէ:

4. Ամառուան համար ներմակ կտաւէ շրջազգեստ մը:

5. Գլխարկ մը լազուարթ գոյնով կերպասէ՝ ձմեռուան համար, ներմակ կտաւէ՝ ամառուան համար:

6. Մէկ զոյգ սեւ կօշիկ եւ մէկ զոյգ մարզանքի կօշիկ:

7. Գլխարկին եւ համազգեստին վրայ պարտաւորիչ են ճեմարանի նշանատառերն ու ժապաւէնը:

Մանչերու համար.

1. Համազգեստ մը լազուարթ կերպասէ բաղկացած 3 կտորէ (տաբատ, բաճկոնակ, բաճկոն), ծովային համազգեստի կոճակներով:

2. Գլխարկ մը լազուարթ կերպասէ, ծովային, եւ ճեմարանի նշանատառով:

3. Մէկ զոյգ սեւ կիսակօշիկ եւ մէկ զոյգ մարզանքի կօշիկ:

ԿԱՐԳԱՊԱՀԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

1.—Աշակերտները պարտաւոր են ճշդապահ ըլլալ եւ ներկայ գտնուիլ ժամանակին: Բանաւոր պատճառով բացակայութիւնները կրնան արդարանալ միայն ծնողաց կամ պաշտպանին միջոցաւ: Դասը չաւարտած ո՛եւէ գործով դպրոցէն մեկնիլ արգիլուած է:

2.—Եթէ աշակերտ մը յաճախակի յապաղումներ եւ բացակայութիւններ ունենայ, տնօրէնութեան կողմէ դիտողագիր կը ղրկուի ծնողաց կամ պաշտպանին:

3.—Աշակերտները պարտին յոյժ քաղաքավար կերպով ու յարգանքով վարուիլ իրենց ուսուցիչներուն եւ ուսուցչուհիներուն եւ դպրոցի պաշտօնեաներուն հանդէպ: Պարտաւոր են յարգանքով բարեւել զանոնք թէ՛ դպրոցին մէջ եւ թէ՛ դուրսը, ո՛ւր ալ հանդիպին:

4.—Պարտաւոր են ընդփոյթ եւ հաճոյքով կատարել անոնց բոլոր պատուէրները:

5.—Աշակերտուհիներն ու աշակերտները պարտին պարզ եւ անսեթեւեթ կերպով սանտրել իրենց մազերը, առանց հոտաւէտ բոյրերու:

6.—Արգիլուած է աղջկանց համար բարձր կրունկով կօշիկ հագնիլ ու կրել թանկագին օղ, մատանի, ապարանջան:

7.—Արգիլուած է բոլոր աշակերտներուն իրենց մօտ պահել դրամ, եւ դասագիրքերէն ու դպրոցական առարկաներէն զատ ոեւէ գիրք կամ առարկայ բերել դպրոց:

8.—Դիշերօթիկ աշակերտներուն դրամները պահ կը դրուին Տնօրէնութեան մօտ:

9.—Դիշերօթիկները իրենց ծնողաց հետ թղթակցելու առթիւ պարտին իրենց նամակները զոց պահ-

րանի մէջ դրած յանձնել Տնօրէնութեան, որ կը ղրկէ թղթատարութեան: Իրենց ծնողքներէն եւս եկած նամակները պէտք է ուղղուած ըլլան Տնօրէնութեան, որ կը յանձնէ զանոնք իրենց տէրերուն:
Ուրիշ միջոցաւ նամակ ղրկել եւ ստանալ արգիլուած է:

10.—Դիշերօթիկ աշակերտները պարտին ճշդիւ հետեւիլ իրենց քունի, զարթնումի, յարդարանքի, մաքրութեան, ճաշերու, զբօսանքի եւն. յատուկ պահացոյցին:

11.—Դիշերօթիկներու համար անձնական գործով շաբաթը մէկ անգամէ աւելի քաղաք իջնել արգիլուած է:

12.—Ամէն կիրակի եւ տօն օրեր գիշերօթիկները պարտաւոր են եկեղեցի երթալ, ընկերակցութեամբ իրենց ներքին ուսուցչին:

13.—Ամէն աշակերտ տարին երկու անգամ, Ս. Ծննունդին եւ Ս. Զատկին, պարտաւոր է խոստովանիլ եւ հաղորդուիլ:

14.—Դիշերօթիկ աշակերտները պարտին ունենալ նաեւ

1 Սկռայի վրձին եւ օճառ,
1 Խոզանակ զգեստի, 1 խոզանակ կօշիկի,
1 Սանտր,
1 Պարկ աղտոտներու համար,
1 Սրբիչ ոտքի,
1 Մկրատ,
1 Փոքր հայելի,
1 Փոքր սնտուկ անկողնին քով դրուելու համար:

15.—Ամէն աշակերտ պարտի ունենալ իրեն յատուկ ջուրի գաւաթ մը:

16.—Դիշերօթիկ աշակերտներուն արգիլուած է նընջարան մտնել ու մնալ՝ որոշուած պահերէն դուրս:

17.—Ամէն աշակերտ պարտի կրկնակօշիկ մը կամ

(2660)
47
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

հողաթափ մը ունենալ, երբ օդը անձրեւոտ եւ փոդոցները ցեխոտ են: Անմաքուր կօշիկներով վարժարան մտնելը արգիլուած է:

18.—Ամէն աշակերտ պարտաւոր է հոգ տանիլ որ վարժարանին գոյքերը կամ առարկաները չվնասուին: Կամաւ կամ անզգուշութեամբ եղած ոեւէ վնասի փոխարէնը պարտաւոր են վճարել:

19.—Վարժարանի պարտէզին մէջ ոտնկերուն, ծառերուն կամ ծաղիկներուն վնաս հասցնել բացարձակ արգիլուած է եւ կը նկատուի լուրջ յանցանք:

20.—Զբօսանքի ատեն ձեռքի, ոտքի եւ այլ անդնորհք կատակներ խստիւ արգիլուած են:

21.—Իւրաքանչիւր դասարան կ'ունենայ իր կարգապահը-օրապահը, որ հոգ կը տանի դասարանի մաքրութեան. դասատուները կ'օտանայ, կը պահէ եւ տեղը կը յանձնէ:

22.—Ամէն աշակերտ պարտի հոգալ եւ ունենալ իր կաւիճը, մատիտը, մեւանը եւն.:

23.—Աշակերտները պարտաւոր են ամէն ժամանակ միշտ տրամադրելի ունենալ մեւան, գրիչ, պարապ թուղթ: Տետրակի մէջէն թերթ պատռել արգիլուած է:

24.—Աշակերտները պարտին մաքուր պահել իրենց բոլոր դպրոցական առարկաները, գրքերն ու տետրակները: Նոյնպէս բացարձակ պահանջ է մարմնի մաքրութիւնը, որուն մէջ թերացող ցերեկեաները դիտողութեամբ՝ ծնողաց կը ղրկուին, իսկ գիշերօթիկները կը պատժուին:

25.—Աշակերտները պարտին դասարաններու մէջ մնալ բացարձակ լուռ ու հանդարտ, բարձրածայն ներտողութիւնը արգիլուած է:

26.—Ներտողութեանց եւ դասախօսութեանց պա-

հուն դասարանէն դուրս ելնելը արգիլուած է, բացի ա. եւ բ. կարգերէն: Բացառութիւնները բժշկական յանձնարարութեամբ միայն թոյլ կը տրուին:

27.—Դասախօսութեանց ընթացքին արգիլուած է մէկուն քովէն յուշել, դասախօսին կողմէ հարցում չուղղուած պատասխանել:

28.—Վարժարանին մէջ աւանդուած բոլոր ուսումները պարտաւորիչ են ամէն աշակերտի համար անխուսափելի: Կամաւոր են միայն անգլիերէնն, գերմ. լեզուները, ձեւագիտութեան եւ գործնական երաժշտութեան դասերը:

29.—Ձեռային աշխատանքի համար կաւի, գաճի եւ այլ նիւթերու հայթայթումը կը պատկանի աշակերտներուն:

30.—Աղջիկները ձեռագործի պահերուն տարուան 5 ամիսը կրնան իրենց սեփական ձեռագործները աշխատիլ, մնացեալ 5 ամսուան ընթացքին պարտին աշխատիլ դպրոցի հաշուոյն:

31.—Ոեւէ աշակերտ չի կրնար մասնակցիլ վարժարանէն դուրս կազմուած մարմնակրթական, գեղարուեստական կամ մշակոյթային միութիւններու. այլ պարտաւոր է մտնել վարժարանի համանպատակ միութիւններուն մէջ:

32.—Աշակերտներու յանցանքներուն համար կը տնօրինուին հետեւեալ պատիժները.

ա) Դիտողութիւն կամ յանդիմանութիւն ուսուցիչներու կամ դասարանի հսկողին կողմէ, իր կամ ուսուցիչ. ժողովի անունով.

1.—Առանձինն, 2.—Դասարանի մէջ:

բ) Յանդիմանութիւն Տնօրէնութեան կողմէ:

1.—Առաձիգ, 2.—Դասարաձիւ մէջ, 3.— Ծնողաց՝ կամ պատասխանատուն ներկայութեան:

գ) Զրկում պտոյտներէ, զբօսանքներէ, խաղերէ:

դ) Վարժարանէ արտաքսում:

ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ, ՎԻՃԱԿԱԳՈՅՑ, ԿԱՐԳԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

1.—Երկու ամիսը անգամ մը, տարին 4 անգամ ուսուցիչները կը կատարեն «գրաւոր պարտականութիւններ» (Հոկտ., Դեկտ., Փետր., Ապրիլ վերջերը) եւ Տնօրէնութեան կուտան իրենց նօթերը՝ գրաւոր արդիւնքներուն հետ մէկտեղ: Տարեգլխուն կը կատարուին գրաւոր եւ բերանացի քննութիւնները:

2.—Դասերու եւ վարքի համար բարձրագոյն նիշն է 6:

3.—Աշակերտներու ուսմանց մէջ ունեցած յառաջդիմութիւնը կը նշանակուի հետեւեալ ծանօթութիւններով. Գերազանց—6, Յոյժ լաւ—5, Լաւ—4, Միջակ—3 Տկար—2, Յոռի—1:

4.—Վարքի աստիճանները կը նշանակուին հետեւեալ ծանօթութիւններով. Օրինակելի—6, Գովելի—5 Լաւ—4, Միջակ—3, Պարսաւելի—2, Յոռի—1:

5.—Կարգափոխութեան համար աշակերտ մը պէտք է ստանայ իւրաքանչ. միջին բոլոր դասերուն՝ առնուազն 4:

6.—Վերաքննութեան կրնան մասնակցիլ այն աշակերտները, որոնց դասերուն ընդհ. միջինը 3էն պակաս չէ:

7.—Այն աշակերտը որ երկուքէ աւելի առարկաներու մէջ տկար է, չի կրնար վերաքննելի ըլլալ:

8.—Հայ լեզուի մէջ վերաքննութիւն չկայ:

9.—Վերաքննութեան մէջ անյաջող եւ քննութենէ չանցող աշակերտները կը կրկնեն իրենց կարգերը:

10.—Վերաքննութեան չմասնակցող աշակերտներու համար, բացառիկ պարագաներու մէջ, հարկ եղած կարգադրութիւնը կ'ըլլայ Տնօրէնութեան կողմէ:

11.—Տարին երկու անգամ ծնողաց կամ պաշտպաններուն կը ղրկուին Տնօրէնութեան կողմէ տղոց վարքի եւ ուսմանց վիճակագոյցները, ուր արձանագրուած կ'ըլլան:

ա) Աշակերտին Ֆիզիքական վիճակը, հասակին, կուրծքին, ծանրութեան, շնչառութեան չափերը, տեսողութեան, առողջական վիճակը:

բ) Բարոյական-իմացական վիճակը, վարքը, մաքրութիւնը, վարուելակերպը, մտքի կարողութիւնները:

գ) Ուսման վիճակը, ուսած առարկաներու մէջ իր ստացած միջին թիւերն ու յառաջդիմութիւնը:

դ) Ընտանեկան-ընկերական վիճակը, ուր ծնողք կամ պաշտպանք պարտին գրել իրենց դիտողութիւնները եւ դարձնել Տնօրէնութեան:

ՊԱՏՈՒՈՅ ՅԻՇԱՏԱԿՈՒԹԵԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐ

1.—Իւրաքանչիւր երկամսեայ գրաւոր պարտականութեանց արդիւնքին համեմատ պատուոյ յիշատակութեան կ'արժանանան այն աշակերտները, որոնց ընդհ. միջինը 5էն վեր է:

2.— Վարուց եւ բարոյական կրթութեան համար պատուոյ յիշատակութեան կ'արժանանան այն աշակերտները որոնց կարգապահութիւնը, քաղաքավարութիւնը եւ ընդհ. կրթական-բարոյական վիճակը անթերի եղած է երկամսեայ ժամանակամիջոցին:

3.—Իւրաքանչիւր դասարանէ առաջնութեան կարգով երեք աշակերտի անունները կ'արձանագրուին պատուոյ Տախտակին վրայ, որ կը կախուի Տեսչարանը:

4.—Տարուան մէջ երեք անգամ պատուոյ յիշատակութեան արժանացած աշակերտ մը կը վարձատրուի մրցանակով:

5.—Մասնաւոր մրցանակ կը տրուի:

ա) Այն աշակերտին որ ամենէն յաջող կը հանդիսանայ արտասանութեան եւ հրապարակախօսութեան մէջ:

բ) Այն աշակերտին որ գեղարուեստի եւ կամ մարզանքի մէջ յաջողագոյն կը հանդիսանայ:

ԱՇԱԿԵՐՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

1.—Ձեմարանի սաներուն մէջ հաստատուած է Աշակերտական միութիւն մը, որուն պարտաւոր են մասնակցիլ Դ. դասարանէն վեր բոլոր աշակերտները:

2.—Միութեան նպատակն է աշակերտներու իմացական զարգացումը:

3.—Միութիւնը իր այս նպատակին հասնելու համար կ'ունենայ գրադարան, կը կազմակերպէ ներքին հանդէսներ, վիճաբանական ժողովներ, դասախօսութիւններ եւլն.:

4.—Աշակերտական միութիւնը կ'ունենայ ընդհ. ժողով մը, վարչութիւն մը, որոնք կը կառավարուին Տնօրէնութեան կողմէ նշանակուած ուսուցչի մը կողմէ:

5.—Աշակերտ. միութիւնը առաջիկային պիտի կրնայ ունենալ իր հանդէս-օրկանը:

6.—Միութեան անդամագրուող աշակերտները նիւթապէս կը մասնակցին շաբաթական նուազագոյն մեկ լիվա բաժինով:

"ՁԵՄԱՐԱՆ ԹԻՄ„ ՓՈՒԹՊՈԼԻ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Ձեմարանի հովանիին տակ կազմուած է «Ձեմարան Թիմ» Փութպոլի միութիւն մը, Փիլիպէի Հ. Մ. Ը. Մ. անդամներէն կազմուած, որուն կ'անդամակցին Ձեմարանի աշակերտները, հակողութեամբ ներքին ուսուցչի:

Առաջիկային Ձեմարանը կ'ունենայ, զուտ իր աշակերտներէն բաղկացած Փութպոլի խումբը, ինչպէս նաեւ իր Սկաուտական կազմակերպութիւնը:

ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ԵՒ ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔՆԵՐ

Ձեմարանին մէջ հաստատուած են արդէն գիշերային եւ կիրակնօրեայ դասընթացքներ, բաժնուած եռամսեայ դասախօսութիւններու:

Կ'աւանդուին Հայերէն, Պուլկարերէն, Ֆրանսերէն, Անգլիերէն, Գերմաներէն, Թուաբանութիւն, Տօմարակալութիւն, Նկարչութիւն, Ձեւագիտութիւն եւայլն:

Շաբաթական 1—3 պահ դասախօսութեամբ:

Կանոնաւոր կերպով հետեւողներուն, որոնք քննութիւն կուտան մասնաւոր յանձնախումբի մը առջեւ, Տնօրէնութիւնը կուտայ մասնաւոր վկայաթուղթ մը:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԵՒ ՆԵՐՔԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Աշակերտներու բարոյական ու մտաւոր մակարդակը բարձրացնելու, ծանօթութեանց պաշարը ճոխացնելու համար վարժարանը երբեմն երբեմն կ'ունենայ ընդհանուր աշակերտութեան տրուած բանախօսութիւններ վարժարանին ուսուցիչներուն, ծանօթ անձնաւորութիւններու եւ Տնօրէնութեան կողմէ:

Այդ քանախօսութիւնները կրնան ըլլալ նաեւ հրապարակային, ծնողներու կամ հասարակութեան համար :

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ցառաջիկայ տարեշրջանէն սկսեալ ձեմարանը կը հաստատէ նաեւ Թղթակցութեամբ դասախօսութիւն մը հետեւեալ առարկաներուն վրայ.

ա) Հայ լեզու,

բ) Հայ պատմութիւն,

գ) Թուաբանութիւն եւ Տօմարակալութիւն:

Այս մասին փափաքողներուն կը տրուին մանրամասն ծանօթութիւններ եւ կը հաղորդուին պայմանները:

20772

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0055514

ՀԱՍՑԷ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ

ՈՒԼ. ՔԻՐԻԼ ՆԵՖՏԱՐԻԷՖ, ԹԻ. 5

ՓԻԼԻՊՊԷ

(Պուլկարիա)

Direction

du Collège Mesropian

rue Kiril Nektarieff, N° 5

PHILLIPPOPLE

(Bulgarie)